

FOTO GLENN MATTSING

DEMONEN NÅGRA SVÄNGAR I SNÖN OCH ETT ENSAMT SPÅR SOM SLUTAR I INTET ÄR DET ENDA SOM VITTNAR OM ATT NÅGON DROPPAT EN AV ÅRES MEST BERYKTADE KLIPPOR. INGEN VAR DÄR, INGEN SÅG DET, MEN DE KALLAR HONOM "DEMONEN". OUTSIDE HAR TRÄFFAT DOLDISEN SOM SKAKAT OM ÅRES INRE FRIÅKNINGSSCEN. AV LARS LARSSON

Det är en typisk försäsongsdag i Åre. Gråmulet och lite tveksam snökvalitet. David Kantermo hasar ner mot en klippavsats där de duktigaste åkarna brukar hoppa. Det här är en klippa som han och de övriga i Åres friåkarelit kan utan och innan. Det går att hoppa från bara en meters höjd, men det går också att hoppa nästan tio meter högt. Nu syns färsk spår från den högsta avsatsen och åkaren som har lagt dem har varit ensam. Eftersom det är högt och landningen ganska platt är det inte många i byn som sätter ett sådant hopp. David känner dem alla.

"Jag visste att alla duktiga åkare antingen var ute på världscup i puckel, friåkningsstävling eller filminspelning, det var helt tomt i byn", berättar han.

David är själv före detta svensk landslagsåkare i puckel och numera huvudtränare för det norska landslaget, så han vet vad han talar om. Dessutom är han medlem i den mytomspunna Åkarklubben i Åre, ett slutet sällskap, beryktat för sin råa skidåkning och sitt sedeslösa festande. Alla känner alla i denna lilla klick och de flesta av dem är professionella skidåkare.

Eftersom David vid den aktuella tidpunkten var ensam hemma och inte hade någon att åka med hade han tänkt ta det lite lugnt, men varje morgon han kom upp på berget var det samma visa. Någon hade redan hoppat från en högre avsats än han själv hade tänkt hoppa ifrån, eller kört den svettigaste linjen på de platser där han och hans kompisar brukar åka. Dessutom var den mystiske åkaren alltid ensam och spåren visade att han alltid stod upp i landningen. Men spår var också det enda David såg av honom.

"Jag fattade inte vem det var. Varenda gång jag var ute och åkte i bra snö så låg det redan ett spår där", säger David, som blev både peppad och stressad av situationen. "Jag hade ingen aning om vem det var, men hade han hoppat så var det ju

klart att jag också var tvungen att hoppa". David började misstänka att det var någon i det vanliga gänget som jävlades med honom, men när han ringde runt till dem bedyrade alla att de var bortresta. Det gick så långt att David till och med satt i liften och spanade för att försöka se vem den okände åkaren var, men utan resultat. Till slut kom han, med glimten i ögat, till slutsatsen att det måste vara en demon som härjade på berget. Därmed hade en legend fötts och den kom snabbt att sprida sig bland den inre kretsen av friåkare i Åre.

Åre är trots allt en liten by och med fler blickar riktade mot sig, var det bara en tidsfråga innan Demonens verkliga identitet skulle avslöjas. Några månader senare var David ute och åkte tillsammans med Jon Larsson, en av Åres duktigaste friåkare i sverigeeliten. Jon berättade att han dagen före hört ryktas om att en kille från Järpen hade hoppat på ett konstigt ställe med en ruggig plattlandning precis under Olympialiften, eller VM8:an som den numera kallas.

Det var ett sådant hopp som ingen annan skulle bry sig om att göra eftersom det handlar om att gå in tre meter i ett buskage för att ta fart och sedan plattlandade ett fall på åtskilliga meter. David hade sett spår där varje morgon när han hade spanat efter den mystiske åkaren. Det kunde inte vara någon annan än Demonen.

Slutsatsen blev att den okände hjälten som satt myror i huvudet på David Kantermo måste vara 30-åriga Erik Sunnerheim från Järpen. På något outgrundligt sätt hade han trots sin stora talang lyckats hålla sig praktiskt taget okänd även bland många initierade åkare. Ett stående skämt bland dem som redan kände Erik blev därefter att sinsemellan referera till honom som Demonen. Såg någon ett härigt spår i Östra ravin var den självklara gissningen inte att världsmästaren Henrik

Windstedt varit där utan att "Det är troligtvis Demonen".

Själv var Erik vid den här tiden helt ovetande om sitt nya smeknamn och det skulle dröja ganska länge innan han fick höra historien. En första ledtråd kom via hans flickvän. En vacker dag på jobbet hade ett barn kommit fram till henne och frågat "är det du som är tillsammans med Demonen?". Hon blev chockad, fattade ingenting, och måste nog ha funderat över om hennes pojkvän bar på någon mörk hemlighet. Ungefär ett år efter att smeknamnet myntades föll sedan alla pusselbitarna på plats när Erik själv fick historien återberättad för sig.

När berättelsen slutligen nådde Outsidens redaktion blev vi direkt intresserade av att veta mera om denne demoniske skidåkare. Jag stämde därför träff med honom på hemmaplan i Åre för att dra några repor i backen.

Efter några minuters väntan vid liften dyker han upp, klädd i ett rött, men något blekt och välanvänt skidställ. Han är väldigt smal och har mössan djupt neddragen över det ljusbruna håret. Ingenting avslöjar att det är något speciellt med killen jag har framför mig. Förrän vi kommer ut i backen. Och då, blir det alldeles uppenbart.

Erik är överallt på samma gång, ena sekunden kommer han flygandes från vänster och strax därefter från min högra sida. Han rör sig mjukt och lätt som en katt och landar alltid på fötterna. Det går rysligt snabbt och plötsligt gör han en 360 från en liten snökant som jag inte ens registrerade. Ett par sekunder senare har han åkt ifrån mig och jag ligger halva backen efter.

Det jag också slås av när jag pratar med Erik är vilken ödmjuk och jordnära person han är. En väldigt skön kille som aldrig försöker framhäva sig själv det minsta lilla. Men det finns andra som kan vittna om vilken skicklig åkare han i själva verket är.

"Han är fruktansvärt duktig, han har en

egen stil och en teknik som inte så många andra besitter. Det är inte den snyggaste eller stabilaste tekniken, utan den är bara så kreativ att det inte finns någon annan som kan matcha den”, säger Reine Barke-red, det senaste svenska stjärnskottet på den internationella friåkningsscenen.

Reine kommer från Duved och fick sitt stora genombrott när han förra året kom på andra plats i World Freeride Tour. Han känner Erik och de brukar åka tillsammans lite då och då hemma i Åre. Reine själv är onekligen också en mycket kreativ åkare som har en förmåga att hitta annorlunda linjer. Till exempel så väckte han stor förundran och respekt när han förra året vann Freeride Tour-deltävlingen i Squaw Valley i Kalifornien, genom en hårresande precisionslandning, mellan två klippor nedanför ett tiometersdropp. Inte ens de lokala åkarna hade sett den linjen tidigare.

”Jag har försökt följa efter Demonens linjer vid två tillfällena, men båda gångerna har det gått åt helvete”, säger Reine. ”Jag såg klart och tydligt hur han satte riktning mot ett till synes litet dropp och hur han kom ut nedanför. Okej, då är det bra landning där, tänkte jag, och körde samma linje. Jag hoppar ut, men har bara sten i min landning. Överallt. Det finns ingenting annat”.

I det här fallet hade Erik helt obemärkt vikt av en halvmeter innan kanten och flugit ut åt ett annat håll. Reine menar att Erik måste ha ett helt annat tänk än de flesta andra åkare. ”Han ser saker andra inte riktigt kan se. När andra säger att det inte går att åka ser han en liten kick någonstans, även om det är 15 meter olandningsbar yta efteråt så tänker han att 16 meter bort så är det ju landning och då är det bara att köra”.

Erik växte upp i den lilla byn Bonäs-hamn vid sydöstra änden av Kallsjön, en knapp mil från Järpen. Liksom många andra duktiga friåkare började han karriären i en slalomklubb, men efter att ha brutit armen tre gånger på samma ställe (efter att bland annat försökt göra en 720 ensam i mörker efter stängningsdags) la han av i de tidiga tonåren. Tappar man en halv säsong i den åldern är det svårt att komma igen.

Efter många års uppehåll började han åka skidor igen när han var runt 23 år gammal. Därefter har det eskalerat och de sista fem, sex åren har han legat på runt 100 skiddagar per år. Han har aldrig haft något sponsorkontrakt utan har istället tagit jobb som gjort att han kunnat tjäna in tillräckligt med pengar under sommaren för att kunna vara ledig hela säsongen

och bara åka skidor.

I fem år jobbade han på ett fraktfartyg som trafikerade norska kusten. De sista tre åren sa han upp sig varje år efter nyår, men blev sedan, efter lite knorrande från chefen, ändå återanställd till sommaren. Sedan ett och ett halvt år tillbaka har han jobbat på en oljeplattform som ligger ute på Nordsjön mellan Danmark och Skottland.

Förutom åkningen hemma i Jämtland har han gjort flera säsonger utomlands. I Eriks fall har det inte inneburit att tiden slösats på något slitsamt säsongsjobb utan det har varit fullt fokus på skidåkningen. I Colorado i USA tillbringade han sex månader vintern 2001/2002 och sedan har han gjort tre fyramånaderssäsonger i Kanada på skidorterna Fernie, Kicking Horse och Revelstoke. Utöver detta har det även blivit kortare resor till Alperna.

”Jag blir alltid glad av att åka skidor”, säger Erik, vilket också syns tydligt i hans lekfulla åkning. Ofta kommer den till sin fulla rätt i den lite mindre terrängen som till exempel i Susabäcken, där många av Åres bästa offpiståk slutar. Det sägs att alla vägar leder till Susabäcken, vilket i praktiken innebär att den alltid är rejält uppkörd. Det är en naturlig puckelpist som i full hastighet ger dig en syratripp du sent kommer att glömma. Många hatar Susabäcken och ser den som ett nödvändigt ont, en transportled som du tvingas genomlida för att komma åt puderfickorna på ravinernas insidor.

När puderhetsen är som störst kan du se hållögda åkare, glädjelogt stressa sig ner genom bäckravinen med det enda målet att bara ta sig ut. Erik Sunnerheim däremot – han älskar Susabäcken. ”Det är ett av mina absoluta favoritåk”. Här får hans speciella kreativitet fullt spelrum. Han kan göra mycket av lite och ofta är det just det som skiljer de duktiga från de mediokra skidåkarna.

”Det man reagerar på är ju småhoppet han tar, ser man en rejält formad puckel så ser man ett hopp men han ser potential i att hoppa hur många meter som helst på varje liten kant”, säger Reine.

Men Erik tycker inte bara om små hopp, han gillar också stora hopp. Ett av de mest spektakulära han gjort är från Lillskutan i Åre. Där finns en stor hängdriva som går att hoppa ifrån. Ungefär halvvägs med drivans bredd löper ett klippband längre ner på sluttningen, som åtminstone brukar synas som en liten kant. Erik hoppade förbi klippbandet, vilket är långt. Fruktansvärt långt.

”Det var brutalt att se, vanligtvis tar

Demonen lättar från en klippa och hittar en fin linje i den steniga terrängen som få andra skulle hitta. Åre, december 2009.

man bara någon meters sats ifrån drivan, men han kom med fart med sig från traversen på en super-G-sväng och sedan en rak linje över kanten. Bara den sista raka linjen var 50 meter lång och det gick väldigt fort över kanten. Det var heller inte så att han dämpade i uthoppet utan han sköt ifrån det han hade på kanten”, berättar Reine, som var en av dem som var med och såg hoppet.

En vanlig dödlig hade troligtvis blivit ett frimärke i backen efter ett sådant hopp, men Erik åkte vidare efter land-

ningen utan att bromsas upp, trots att den var extremt tung. Erik själv är däremot inte speciellt tung. Han väger 57 kg och vid första anblicken är det en gåta hur hans taniga kropp kan stå emot de våldsamma krafter som uppstår vid extrem skidåkning av denna typ.

”Man behöver inte så mycket muskler. Jag har ju en stor fördel om jag ska hoppa från en hög höjd. Det smäller ju inte så hårt om man väger lite”, förklarar Erik, som ser flera fördelar med att vara lätt i kroppen, ”Man slipper träna så mycket,

det räcker med några benböj på försåsongen”. Erik har en kluven inställning till friåkningstävlingar, han säger att han inte är så bra på att tävla och att han brukar bli överladdad. Eftersom hans åkning hela tiden ligger precis på gränsen, räcker det med minsta övertändning för att det ska gå överstyr. I bilen på väg hem från en tävling i Røldal i Norge uttryckte Reine det lite skämtsamt som att ”Erik är sämst när det gäller”. Det kanske stämmer för enligt Erik själv så ramlar han i normala fall mycket sällan. ”Jag

brukar för det mesta ramla tre gånger per säsong, alltså tappa skidorna tre gånger”, säger han, men på denna tävling tappade han skidorna tre gånger i samma åk. Annars är ett återkommande scenario att han placerar sig mycket högt i kvalet men sedan gör sämre ifrån sig i finalen.

När jag frågar Erik hur det har gått resultatmässigt i de friåkningstävlingar han ställt upp i svarar han att ”där har jag inte mycket att skryta med”. Men trots problem att hålla nerverna i styr är det inga dåliga resultat han presterat. Förra

året kom han totalt femma i Norway Freeride Cup med en andraplats i Hemsedal som bästa resultat. Han har också varit med i Extrem-NM i Riksgränsen några gånger. För tre år sedan låg han trea efter kvalet, med bara friåkningsstjärnorna Fred Syversen och Henrik Windstedt före sig, men slutade på sjätte plats.

För två år sedan imponerade han stort på NM genom att visa upp en annan av sina specialiteter – att åka snabbt. Erik behövde inte mer än fyra, fem svängar för att ta sig utför hela den branta bergssidan i Riksgränsen. ”Han kör jävligt fort. Det finns ingen som kör snabbare än honom”, säger Jon Larsson, som också har tävlat i gränsen och som åkte mycket med Erik när de var små.

Erik har trots allt kört relativt bra på tävlingarna men enligt till exempel Reine Barkered som sett honom åka både på tävling och till vardags har han mycket mer att ge än vad han hittills har visat under tävling. ”Erik är definitivt den bästa osponsrade åkare jag någonsin träffat och till och med bättre än många av de sponsrade åkarna”, säger Reine. Det kanske bara handlar om rutin eller så är det tävlingsformatet som begränsar hans kreativitet, men en sak är säker och det är att när det verkligen inte gäller då är Erik kanske den bästa av alla.

Efter att David Kantermo fick klart för sig att det var Erik som var hans demon har han både träffat och sett honom åka några få gånger. Ett av tillfällena utspelade sig vid Östra ravin i Åre. Östra, som ravinen oftast kort och gott kallas, är troligtvis den mest mytomspunna platsen på skutan och här har många av landets främsta friåkare fostrats. Ravinen kantas av en stor hängdriva som är populär att hoppa ifrån, men bredvid hängdrivan finns en klippa som är betydligt högre.

”Jag har försökt följa efter Demonens linjer vid två tillfällen, men båda gångerna har det gått åt helvete” – Reine Barkered

Platsen kallas ”Högsta” och ända sedan Jesper Rönnbeck i slutet av 90-talet gjorde en daffy-twist-spread på smala puckelskidor utför det 20 meter höga droppet, förevisat i den legendariska skidfilmen Free Radicals 1, har detta varit alla friåkares heliga graal.

Om du vill göra dig ett namn som friåkare i Åre är det Högsta som är eldprovet. Många har försökt, men de som verkligen satt hoppet går att räkna på båda händernas fingrar. Det handlar om killar i samma kaliber som Henrik Windstedt, Jon Larsson och Reine Barkered.

”Det kräver en herrejössesuppladdning att hoppa ifrån Högsta. Man måste dels ha stått på kanten och dels ha hoppat det för att förstå hur otäckt det är, för det ser ruggigt högt ut därifrån”, säger Reine. Vid det aktuella tillfället stod David som åskådare när bland annat Reine och Erik hoppade från högsta. Enligt David var Erik den som satte hoppet bäst av dem som körde vid detta tillfälle.

”Han satte det svinbra, det var snyggt och kontrollerat i luften och landningen var inga problem. Jag blev jäkligt imponerad. Vi kallade ju honom demonen och jag hade knappt sett honom åka och när jag sen väl får se honom sätter han ett av de största hoppen du kan göra i Åre”, säger David.

De flesta av Åres bästa friåkare brukar åka omkring i kompisgäng och pusha varandra till att tänja sina gränser. När någon till exempel ska hoppa från en högre eller svårare klippa än de tidigare gjort kan det krävas en hel del peppning och gärna att någon med mer erfarenhet visar hur det

ska gå till. Men här skiljer Erik återigen ut sig från mängden. Den allra första gången han hoppade från Högsta i Östra var han nämligen helt ensam.

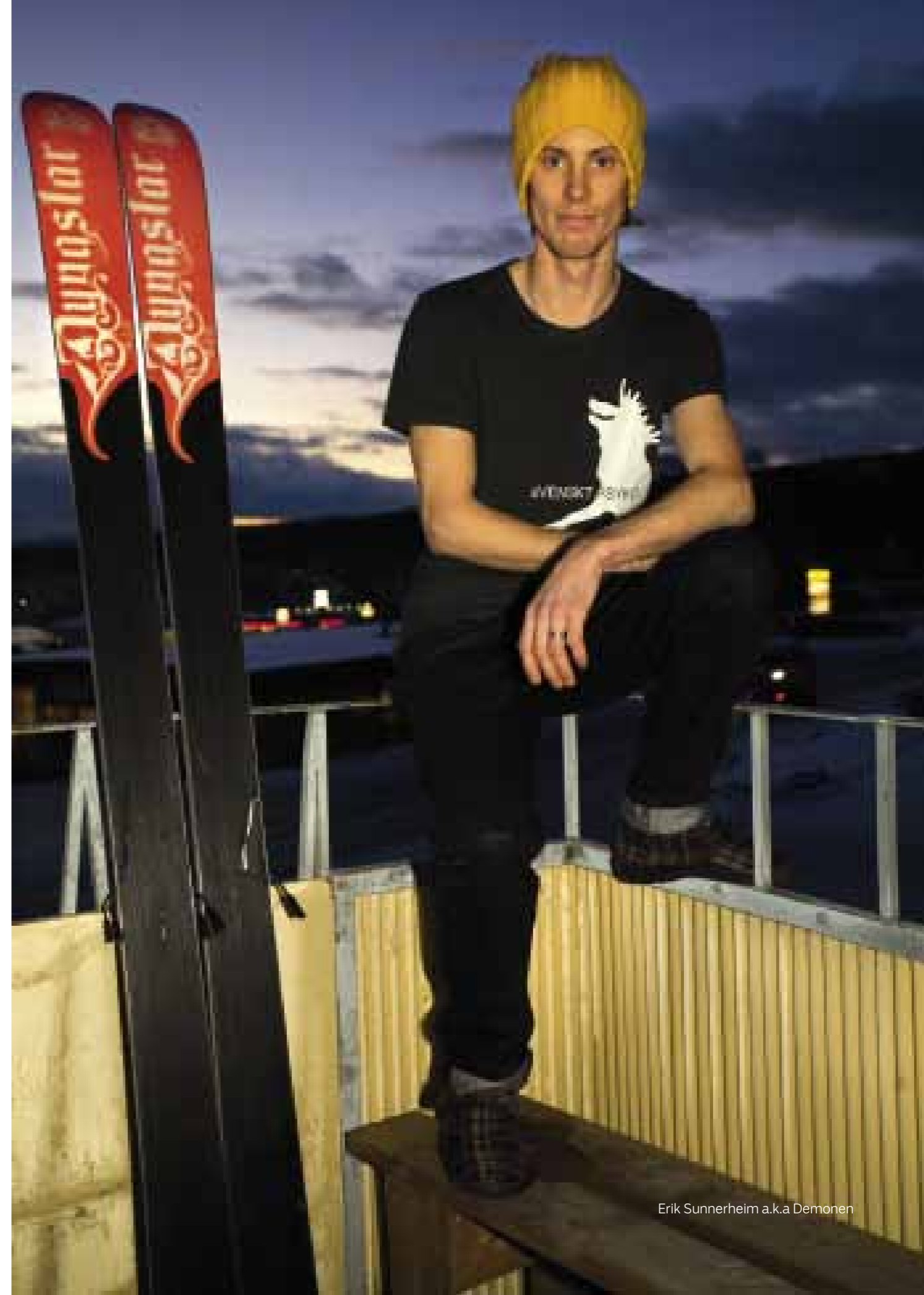
”Det är lite konstigt, men de gånger jag åker ensam är då jag åker som bäst och det är oftast då jag hoppar längst och högst”, säger Erik. För de flesta är det ofattbart hur någon vågar köra ett så svårt dropp ensam, men för Erik är det helt naturligt att ladda på lite extra när han kör själv.

”Skidåkning handlar mycket om att lita på sig själv, självförtroende alltså, man måste ju veta eller åtminstone tro att det funkar. Och intalar man sig det, då funkar det ju, och då är det bara att köra”, säger han.

Många skulle vilja köra Högsta bara för att det har sitt rykte och är Åres eldprov. Av samma anledning skulle de flesta aldrig hoppa utan att veta att en kamera dokumenterade deras bedrift. Om de sedan lyckades skulle de troligtvis berätta det för hela byn. Men Erik har andra drivkrafter. När han kör sina djärva linjer är det inte för ära och berömmelse, utan enbart för åkningens egen skull, enbart för att han älskar att åka skidor och tycker att det är det bästa som finns. Just därför förtjänar han också den största respekt.

Nästa gång du ser ett ensamt skidspår på skutan leda ut mot ingenting, anar du nog vem som varit där. Du kommer aldrig att få höra om hoppet på afterskin. Du kommer aldrig se honom skrävla i baren om hur grym han är, hur högt det var eller hur snyggt han stompade landningen. Du kommer troligtvis aldrig ens se skymten av honom.

Men du vet vem han är. ☺

Erik Sunnerheim a.k.a Demonen